

Hoofdluisprotocol

Inhoud

1. Het probleem luizen	3
1.1 Inleiding	3
1.2 Luizenbiologie.....	3
1.3 Hoe kun je hoofdluizen of neten krijgen?	3
1.4 Hoe weet je of je luizen en/of neten hebt?	4
2. De behandeling van hoofdluis en/of neten.....	4
2.1 Behandelen met een antihooftluismiddel in combinatie met kammen	4
2.2 Nat kam methode.....	5
2.3 Het verwijderen van neten.....	5
2.4 Aanvullende maatregelen op de behandeling	6
2.5 Schoonmaken van de omgeving.....	6
3. Regels en afspraken.....	6
4. Werkwijze op school bij een standaardcontrole:.....	Fout! Bladwijzer niet gedefinieerd.
Bijlage 1. Kaminstructies voor ouders.....	Fout! Bladwijzer niet gedefinieerd.

1. Het probleem luizen

1.1 Inleiding

In Nederland komt hoofdluis vooral bij kinderen voor. Hoofdluizen veroorzaken in principe alleen maar jeuk. Jeuk treedt soms pas na één of twee weken op. Hoofdluizen dragen geen ziekten over. Door krabben kunnen wel wondjes op de hoofdhuid ontstaan. Hierbij kunnen infecties optreden.

Over het algemeen is een besmetting met hoofdluis niet gevaarlijk voor de eigen algemene gezondheid, maar wel lastig. Het is wel belangrijk er iets aan te doen. Want als je te lang wacht met behandelen, breiden de luizen zich uit en bestaat de kans dat ook anderen worden besmet. Immuniteit tegen hoofdluis bestaat niet. Er kan voortdurend een (her)besmetting plaats vinden.

1.2 Luizenbiologie

De hoofdluis is een parasiet: het beestje leeft van mensenbloed. De luis prikt een minuscuul gaatje in de huid en zuigt het bloed op. Hij zoekt graag behaarde en warme plekjes op zoals achter de oren, in de nek of onder een pony om eitjes te leggen. Zonder eten (mensenbloed) kan een hoofdluis ongeveer 2 dagen overleven. Een volwassen wijfje is ongeveer 3 millimeter groot en grijsblauw of, nadat zij bloed opgezogen heeft, roodbruin van kleur. Een mannetjesluis is iets kleiner.

Een neet (eitje) is ongeveer 1 mm groot en is meestal vuilwit tot geelbruin van kleur. In eerste instantie kan het lijken op roos. Het verschil is dat roos los zit terwijl neten juist aan de haren kleven. Neten die dichtbij de hoofdhuis zitten, bevatten eitjes. Als de neten een paar centimeter van de hoofdhuid vandaan zitten, dan zijn ze uitgekomen en leeg. Als het haar groeit, komen de uitgekomen neten steeds verder van de hoofdhuid af te zitten. Hoofdluis verspreidt zich in een hoog tempo. Een volwassen luis leeft ongeveer 4 tot 6 weken en legt zo'n 4 tot 8 eieren per dag (dat zijn zo'n 250 eitjes in z'n leven). De neten komen na 7 tot 9 dagen uit. Een jonge luis is na 7-10 dagen volwassen en klaar om zelf eitjes te leggen. Snel ingrijpen is bij hoofdluis dus erg belangrijk.

Van neet naar volwassen luis:

1.3 Hoe kun je hoofdluizen of neten krijgen?

Luizen kunnen niet springen en niet vliegen. Ze kunnen lopen: van de ene haar op de andere haar en van het ene hoofd op het andere hoofd.

Hoewel hoofdluizen niet kunnen zwemmen, verdrinken ze niet tijdens het zwemmen of het wassen van de haren. Ze kunnen zo'n 2 uur overleven onder water.

Kinderen zijn het meest bevattelijk voor hoofdluis. Dit komt doordat zij bij het spelen of stoeien vaak letterlijk de koppen bij elkaar steken. Een hoofdluis kan alleen op het hoofd overleven, ze sterven snel wanneer ze van hun "voedselbron" af zijn. Hoofdluizen houden zich heel goed vast aan het haar. Als ze het haar eenmaal los hebben gelaten, zijn ze dusdanig verzwakt dat een besmetting onwaarschijnlijk is. Hoofdluizen kunnen tussen 8-24 uur overleven zonder voedsel en warmte, anders

drogen ze uit en sterven ze. Overdracht via kammen, knuffels, beddengoed en kleding is nooit wetenschappelijk aangetoond.

Gewone lichaamshygiëne is niet van invloed op het krijgen van luizen. Luizen leven van mensenbloed en dat vinden ze ook op een brandschoon en kortgeknipt hoofd. Je kunt hoofdluis zelfs niet voorkomen door elke dag je haar te wassen.

De kans op het krijgen van hoofdluis kun je wel verkleinen door:

- geen muts of sjaal van anderen te dragen;
- iedereen in het gezin een eigen kam te laten gebruiken;
- eventuele luizen snel op het spoor te komen door regelmatig het haar te controleren en uit te kammen met een luizenkam (verkrijgbaar bij apotheek en drogist).

1.4 Hoe weet je of je luizen en/of neten hebt?

Als je pas besmet bent met hoofdluis heb je nog niet veel jeuk. Jeuk is wel altijd een reden om te kijken of er hoofdluizen en neten op het hoofd te zien zijn. De aanwezigheid van luizen kan worden vastgesteld door het haar te kammen met een luizenkam boven een stuk wit papier of de wasbak. Zorg voor goed licht, anders zijn de luizen niet goed te zien. Inspectie van de haren alleen, zónder kammen, is niet toereikend. De luizen zullen op het papier vallen als kleine grijsblauw of roodbruin gekleurde spikkels. Als er luizen uit het haar komen, spoel deze dan met veel water door de gootsteen of het toilet. Daarnaast kan het haar achter de oren en in de nek worden geïnspecteerd op de aanwezigheid van luizen. Het aantonen van een levende luis of levende neten op het behaarde hoofd is het bewijs voor een infestatie (besmetting met dierlijke parasieten). Neten zitten vaak op de warmste plekjes van het hoofd: tussen de nekharen, onder de voorhoofdsharen en achter de oren. Als de larve is uitgekomen blijft de lege neet op de haren achter. Het is erg moeilijk te zien of een neet nog een larve bevat of niet. Neten groeien met het haar mee (ongeveer 1 cm per maand), dus hoe verder de neet van de hoofdhuid af is, hoe langer geleden deze gelegd is. Neten die enkele centimeters van de hoofdhuid afliggen zijn gegarandeerd lege neten. Als de neten vlakbij de hoofdhuid zitten, zijn er vaak ook luizen. Daarom moet er ook altijd worden gekamd met de luizenkam om te kijken of er ook levende luizen zijn. Lees voor een kaminstructie hoofdstuk 2.2 Kammen met de luizenkam.

2. De behandeling van hoofdluis en/of neten

Als een kind/volwassene hoofdluis heeft moet direct begonnen worden met de behandeling Er zijn diverse methoden om hoofdluis te behandelen:

1. Behandelen met een antihooftluismiddel in combinatie met kammen.
2. Nat Kam methode

2.1 Behandelen met een antihooftluismiddel in combinatie met kammen

Antihooftluismiddelen koop je bij drogisterijen, apotheken en supermarkten en zijn op basis van diverse werkzame stoffen. Middelen op basis van dimeticon werken op een fysische manier en leiden evenals de nat kam methode niet tot resistentieontwikkeling. Middelen op basis van dimeticon zijn mede daarom ook aanbevolen door het RIVM. Kammen in combinatie met een antihooftluismiddel is bewezen effectief. Aanvullend op de chemische behandeling moet het haar nog dagelijks tot 14 dagen na de behandeling worden gekamd (voor kaminstructie :www.landelijksteunpunthoofdluis.nl).

2.2 Nat kam methode

Het voordeel van de nat kam methode is dat het goedkoop is en geheel natuurlijk. Het nadeel is dat het erg arbeidsintensief is, en dat de kans dat je een luis over het hoofd ziet (en weer opnieuw moet beginnen) groot is. Het kammen van de haren gaat gemakkelijker als er crèmespoeling wordt gebruikt. Met de luizenkam kam je de dode luizen uit het haar. Een goede luizenkam is te koop bij drogist en apotheek. Indien de tanden van de luizenkam uit elkaar gaan staan werkt deze niet goed meer en moet een nieuwe kam worden aangeschaft.

Het kammen gaat als volgt:

- Was het haar met gewone shampoo en spoel het haar uit.
- Bescherm de ogen met een washandje.
- Breng ruim crèmespoeling in het haar en spoel dit NIET uit.
- Zorg dat je goed licht hebt, anders zie je de luizen niet.
- Kam de knopen en klitten uit het haar met een gewone kam.
- Houd het hoofd voorover boven een wasbak, wit papier of witte handdoek en kam het haar van achteren naar voren met een luizen kam dicht langs de hoofdhuid, krabben dus.
- Start bij het ene oor en schuif na elke kambeweging op richting het andere oor. Je hebt minstens 30 slagen nodig om alle haren te kammen.
- Als je luizen vindt, spoel ze dan weg door het toilet of de wastafel.
- Veeg tussendoor de luizenkam regelmatig af aan een witte papieren servet of zakdoek en kijk of er luizen op het papier zichtbaar zijn.
- Spoel de crèmespoeling uit.

2.3 Het verwijderen van neten

Het verwijderen van neten is een probleem apart. Door het kammen met de luizenkam en/of het gebruik van chemische middelen worden lang niet alle neten verwijderd. Met een speciale netenkam (verkrijgbaar bij apotheek en drogist), lukt dat vaak beter. Als hulpmiddel daarbij kun je een warme oplossing van half water en half azijn gebruiken.

- Maak het haar gelijkmatig nat (evt. met een warme oplossing van half water en half azijn)
- Het haar met een kam in vier gelijke delen scheiden (van het voorhoofd naar de nek en van het ene oor naar het andere). Bij lang haar elk vierde deel vlechten.
- Nu bij een deel beginnend een klein stukje haar met een gewone kam doorkammen.
- Daarna dit deel met de netenkam herhaaldelijk grondig doorkammen. De geelwitte neten, die in de kam blijven hangen kunnen gemakkelijk van de kam verwijderd worden als je voor het kammen de tanden van de netenkam door een wit verbandgaasje steekt. De luizen en/of neten zijn dan beter zichtbaar en makkelijker te verwijderen.
- Neten kunnen nog effectiever verwijderd worden door ze met de nagels van de haren af te stropen. Zo verwijder je ook hardnekkige neten.
- Systematisch deel voor deel op deze manier behandelen. Houd het haar voortdurend vochtig en let er op dat het gereinigde haar niet in aanraking komt met de ongereinigde haren. Hoe meer neten in de haren, des te minder haren tegelijk doorkammen.

2.4 Aanvullende maatregelen op de behandeling

- Omdat luizen hoofdzakelijk overgebracht worden door haar-haarcontact, is de kans groot dat andere gezinsleden ook hoofdluis hebben. Het is daarom van belang met een luizenkam het hele gezin te controleren en besmette gezinsleden gelijktijdig te behandelen. Controleer daarna wekelijks, gedurende 2 weken het (natte) haar van alle gezinsleden met een luizenkam.
- Als er luizen zijn, is het belangrijk om de directe omgeving te waarschuwen. Andere ouders/verzorgers kunnen dan meteen het haar van hun kinderen controleren.

2.5 Schoonmaken van de omgeving

Er is geen wetenschappelijk bewijs voor de effectiviteit van aanvullende maatregelen zoals het wassen van beddengoed, knuffels en kleding. Het advies voor een grondige schoonmaak is niet langer van toepassing.

3. Regels en afspraken

Om een hoofdluisepidemie op school te voorkomen, heeft de school regels vastgesteld en afspraken gemaakt met het leerkrachtenteam en met de ouders:

- In de eerste week na elke vakantie wordt de hele school gecontroleerd op hoofdluis door de Hoofdinspecteurs.
- Wanneer er thuis hoofdluis/neten gevonden worden, dient dit gemeld te worden door de ouder aan de school en dient er meteen behandeling gestart te worden.
- De leerkracht neemt in geval van een tussentijdse melding contact op met de hoofdinspecteur van zijn/haar groep om een luizencontrole af te spreken.
- Wij rekenen op medewerking van de ouders als het gaat om het adequaat verwijderen van de luizen en/of neten.